

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 212/2016-19

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 12. apríla 2016 predbežne prerokoval sťažnosť obce [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátom [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], pre namietané porušenie jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Okresného súdu Vranov nad Topľou sp. zn. 3 C/249/2008 z 29. októbra 2013 a rozsudkom Krajského súdu v Prešove č. k. 7 Co/231/2013-266 z 28. apríla 2014 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obce [REDAKOVANÉ] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 11. augusta 2014 doručená sťažnosť obce [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“), pre namietané porušenie jej základného práva na súdnu ochranu podľa

čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) rozsudkom Okresného súdu Vranov nad Topľou (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 3 C/249/2008 z 29. októbra 2013 a rozsudkom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) č. k. 7 Co/231/2013-266 z 28. apríla 2014.

Zo sťažnosti a z k nej pripojených príloh vyplýva, že na Krajskom súde v Ostrave bolo pod sp. zn. 4 Cm 66/2005 vedené konanie vo veci žaloby obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], Česká republika (ďalej len „žalobkyňa“), ktorou sa proti sťažovateľke ako žalovanej v 2. rade domáha zaplatenia sumy 360 702 Kč z titulu ručiteľského záväzku „z akcie neštandardné nájomné byty [REDAKOVANÉ]“, ktorý sťažovateľke ako ručiteľke vyplýval z dohody o prevzatí ručenia, ktorú uzavrela so žalobkyňou ako veriteľkou 17. augusta 2004 (ďalej len „dohoda“).

Krajský súd v Ostrave rozsudkom č. k. 4 Cm 66/2005-85 z 29. februára 2008 zaviazal obchodnú spoločnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalovaná v 1. rade“), a sťažovateľku zaplatiť žalobkyni žalovanú sumu s príslušenstvom s tým, že plnením jednej z nich zaniká v rozsahu plnenia povinnosť druhej. Krajský súd zároveň zaviazal žalovanú v 1. rade a sťažovateľku zaplatiť žalobkyni náhradu trov konania v sume 62 423 Kč. Po podaní odvolania sťažovateľkou Vrchní súd v Olomouci rozsudkom č. k. 4 Cmo 18/2009-131 z 19. marca 2009 rozsudok súdu prvého stupňa vo vzťahu k sťažovateľke potvrdil a túto zaviazal zaplatiť žalobkyni náhradu trov odvolacieho konania v sume 54 941,20 Kč. Uvedené rozsudky voči sťažovateľke nadobudli právoplatnosť 24. apríla 2009.

Dňa 16. decembra 2008 podala sťažovateľka okresnému súdu žalobu, ktorou sa proti bývalej starostke obce [REDAKOVANÉ] – [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „bývalá starostka“), domáhala zaplatenia sumy 177 409 Sk (t. j. 5 888,90 €) s príslušenstvom z titulu „účelne vynaložených nákladov“ pozostávajúcich z trov právneho

zastúpenia sťažovateľky v konaní vedenom Krajským súdom v Ostrave pod sp. zn. 4 Cm 66/2005 advokátom, z cestovného, nocľážného a stravného novozvoleného starostu obce [REDACTED] a advokáta na Krajský súd v Ostrave, ako aj zo súdnych poplatkov za vyhotovenie odpisov zo spisu a za odvolanie.

Okresný súd po vykonaní dokazovania rozsudkom sp. zn. 3 C/249/2008 z 29. októbra 2013 žalobu sťažovateľky zamietol, čo (okrem iného) odôvodnil tým, že:

„Porušenie právnej povinnosti spočíva v existencii takého úkonu, ktorý je v rozpore s objektívnym právom. Porušenie právnej povinnosti môže dôjsť buď protiprávnym konaním alebo opomenutím.

V prejedávanej veci zodpovednosť žalovanej za škodu sa odvodzovala od porušenia povinnosti upravenej v § 29a ods. 5 zák. č. 303/1995 Z. z. v znení účinnom v čase uzatvorenia dohody o prevzatí ručenia zo dňa 17. 08. 2004, ktorú podpísala žalovaná za obec [REDACTED] ako starostka...

V danom prípade dohoda o prevzatí ručenia zo dňa 17. 08. 2004 sa vzťahovala na záväzok vzniknutý nie z úveru, ale z kúpnej zmluvy uzatvorenej dňa 22. 07. 2007 medzi spoločnosťami [REDACTED] a [REDACTED], týmto ručením bola zabezpečená pohľadávka za zaplatenie kúpnej ceny do výšky 500.00 Sk.

Vzhľadom na to, že žalovaný sa žiadneho porušenia povinnosti nedopustil súd žalobu zamietol.“

Proti rozsudku okresného súdu podala sťažovateľka odvolanie, v ktorom namietala, že dohodu obecné zastupiteľstvo neschválilo a že bývalá starostka ju uzatvorila „v rozpore s právnymi predpismi“, pričom jej konaním „boli porušené ustanovenia § 7 ods. 2 písm. b) a c) zákona č. 138/1991 zb. o majetku obcí v znení zmien a doplnkov a § 11 ods. 4 písm. a) zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení zmien a doplnkov“. Podľa názoru sťažovateľky je vznik škody v úzkej príčinnej súvislosti s konaním bývalej starostky, keďže sťažovateľka v konaní vedenom Krajským súdom v Ostrave pod sp. zn. 4 Cm 66/2005 bola povinná „využiť všetky právne prostriedky na ochranu svojich záujmov“.

Krajský súd rozsudkom č. k. 7 Co/231/2013-266 z 28. apríla 2014 rozsudok okresného súdu ako vecne správny potvrdil.

Sťažovateľka opakujúc argumenty, ktoré vzniesla už v konaní pred všeobecnými súdmi, v sťažnosti namieta, že *„tak ako prvostupňový súd, tak aj druhostupňový súd vec nesprávne právne posúdil a vo svojom odôvodnení sa nedostatočne vysporiadal s odvolacími argumentmi sťažovateľa. Domnievame sa, že závery oboch súdov nekorešpondujú s vykonaným dokazovaním v tejto veci, nie sú zo strany súdov dostatočne odôvodnené a z týchto dôvodov sú oba rozsudky zmätočné. Odôvodnenie rozhodnutia Krajského súdu v Prešove je nepresvedčivé a nezrozumiteľné. Rozhodnutiami súdov bolo porušené právo sťažovateľa na súdnu ochranu, ktorá je garantovaná Ústavou Slovenskej republiky.“*

Na základe uvedeného sťažovateľka v petite žiada, aby ústavný súd nálezom vyslovil, že rozsudkom okresného súdu sp. zn. 3 C/249/2008 z 29. októbra 2013 a rozsudkom krajského súdu č. k. 7 Co/231/2013-266 z 28. apríla 2014 bolo porušené jej základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru *„v spojení s čl. 1 Dodatkového protokolu...“*, aby napadnuté rozsudky okresného súdu a krajského súdu zrušil a vec im vrátil na ďalšie konanie a aby sťažovateľke priznal náhradu trov právneho zastúpenia v sume 490,76 €.

II.

Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Predmetom sťažnosti je námietka porušenia základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru „*v spojení s čl. 1 Dodatkového protokolu...*“ rozsudkom krajského súdu č. k. 7 Co/231/2013-266 z 28. apríla 2014, ktorým potvrdil rozsudok okresného súdu sp. zn. 3 C/249/2008 z 29. októbra 2013 o zamietnutí žaloby sťažovateľky, ktorou sa proti bývalej starostke domáhala zaplata sumy 5 888,90 € s príslušenstvom z titulu „*účelne vynaložených nákladov*“, ktoré jej vznikli ako účastníčke právoplatne ukončeného súdneho konania v Českej republike.

Uvedené rozhodnutia všeobecných súdov považuje sťažovateľka za zmätočné a zjavne neodôvodnené, pretože je presvedčená, že sa nevysporiadali so všetkými argumentmi, ktoré v ich priebehu vzniesla.

K námietke porušenia základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom okresného súdu

Z čl. 124 a čl. 142 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je podľa čl. 127 ods. 1 ústavy založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne. V citovanom článku ústavy je totiž zakotvený princíp subsidiarity, podľa ktorého ústavný súd môže konať o namietanom porušení práv sťažovateľa a vecne sa zaoberať sťažnosťami iba vtedy, ak sa sťažovateľ nemôže domáhať ochrany svojich práv pred všeobecným súdom. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda automaticky nezakladá aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich. Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby zistí, že ochrany tohto základného práva alebo slobody, porušenie ktorých namieta, sa sťažovateľ môže domôcť využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov nápravy, prípadne iným zákonne upraveným spôsobom pred iným súdom alebo pred iným štátnym orgánom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie (napr. m. m. I. ÚS 103/02, I. ÚS 6/04, II. ÚS 122/05, IV. ÚS 179/05, IV. ÚS 243/05, II. ÚS 90/06). Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05).

Zásada subsidiarity reflektuje okrem iného aj princíp minimalizácie zásahov ústavného súdu do právomoci všeobecných súdov, ktorých rozhodnutia sú v konaní o sťažnosti preskúmané (IV. ÚS 303/04).

Vzhľadom na to, že na preskúmanie postupu a rozsudku okresného súdu bol v prvom rade povolaný krajský (druhostupňový) súd, ktorého právomoc predchádza právomoci ústavného súdu bezprostredne preskúmať rozhodnutie súdu prvého stupňa v tejto veci,

ústavný súd sťažnosť v tejto časti odmietol pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie (podobne IV. ÚS 405/04, III. ÚS 133/05, III. ÚS 290/06, III. ÚS 288/07, III. ÚS 208/08, III. ÚS 72/09 a iné).

K námietke porušenia základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu

Keďže sťažovateľke je známa judikatúra ústavného súdu týkajúca sa jeho oprávnenia preskúmať a posudzovať právne názory všeobecných súdov vo vzťahu k obsahu označených práv, nepovažoval za potrebné túto duplicitne citovať. Na doplnenie však uvádza, že:

Súčasťou obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03).

Do obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy však nepatrí právo účastníka dožadovať sa ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (I. ÚS 97/97), resp. toho, aby súdy preberali alebo sa riadili výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorý predkladá účastník konania (II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03, IV. ÚS 340/04, III. ÚS 240/2013).

Aj z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva zaoberajúcou sa požiadavkami na odôvodnenie rozhodnutia súdu v limitoch čl. 6 ods.1 dohovoru vyplýva, že tento článok dohovoru zaväzuje síce súd odôvodniť svoje rozhodnutie, to však neznamená, že sa vyžaduje, aby na každý argument strany bola daná podrobná odpoveď. A preto skutočnosť, či v danom prípade boli dodržané základné požiadavky spravodlivého procesu, možno podľa záverov Európskeho súdu pre ľudské práva posúdiť len so zreteľom na okolnosti daného prípadu (rozhodnutie vo veci Ruiz Torija proti Španielsku z 9. 12. 1994, séria A, č. 288).

Krajský súd v relevantnej časti odôvodnenia napadnutého rozsudku uviedol:

„... odvolanie žalobcu nie je opodstatnené. Vo veci sa v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zistených skutočností bol vyvodený správny právny záver. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia prvostupňovým súdom, na ktoré v plnom rozsahu odkazuje.

Len na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia je potrebné poukázať na skutočnosť, podľa ktorej jedným zo základných predpokladov vzniku zodpovednosti za škodu podľa ustanovenia § 420 Občianskeho zákonníka je porušenie právnej povinnosti...

V prejednávanej veci zodpovednosť žalovanej za škodu sa odvodzovala od porušenia povinnosti upravenej v ustanovení § 29a ods. 5 zákona č. 303/1995 Z. z. v znení účinnom v čase uzatvorenia dohody o prevzatí ručenia...

Vyššie uvedené ustanovenie nezakazovalo prevzatie akýchkoľvek záruk, ale iba záruk za úvery poskytované určitým presne označeným subjektom. Žalovaná ako starostka žalobcu žiadnu záruku za úver neprevzala...

Uzatvorením dohody o prevzatí ručenia k žiadnemu nakladaniu s majetkom žalobcu nedošlo... Dohoda o prevzatí ručenia teda nemala charakter úkonu vyžadujúceho v zmysle ustanovenia § 9 ods. 2 zákona č. 138/1991 Zb. v znení účinnom v čase uzatvorenia dohody schválenie obecným zastupiteľstvom.

Kedže žalovaná sa žiadneho porušenia povinnosti nedopustila, odvolací súd postupom vyplývajúcim z ustanovenia § 219 ods. 1 a ods. 2 O. s. p. napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdil.“

Preskúmaním napadnutého rozsudku krajského súdu ústavný súd dospel k názoru, že obsahuje dostatok skutkových a právnych záverov, pričom nezistil, že by jeho výklad a závery boli svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené a nevyplýva z nich ani taká aplikácia príslušných procesnoprávnych a hmotnoprávnych ustanovení právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu. Z odôvodnenia tohto rozsudku sa ústavný súd presvedčil, že krajský súd postupujúc podľa § 219 ods. 1 a 2 Občianskeho súdneho poriadku sa odvolacími námietkami sťažovateľky zaoberal v rozsahu, ktorý postačuje na konštatovanie, že v konaní o svojej žalobe dostala odpoveď na všetky podstatné okolnosti prípadu. S prihliadnutím na výsledok ústavnej konfrontácie medzi námietkami sťažovateľky a napadnutým rozsudkom krajského súdu z hľadiska možného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru ústavný súd konštatuje, že na tomto závere nemôže nič zmeniť ani to, ak sťažovateľka v priebehu konania pred okresným súdom poukazovala na nález ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 289/08 z 1. apríla 2009, ktorý ani neriešil identickú právnu situáciu.

Skutočnosť, že sťažovateľka sa s názorom krajského súdu nestotožňuje, nepostačuje sama osebe na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, II. ÚS 75/08) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok.

Kedže niet žiadnej spojitosti medzi napadnutým rozsudkom krajského súdu a namietaným porušením základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

Len na doplnenie ústavný súd uvádza, že aj v Českej republike je zákonná úprava náhrady trov súdneho konania založená na zásade úspechu v konaní, pričom úspešný je vo veci ten účastník konania, ktorého meritórnemu návrhu bolo vyhovené, t. j. ktorý mal vo veci plný úspech. Za účelne vynaložené trovy konania preto možno pokladať iba také, ktoré museli byť procesnou stranou nevyhnutne vynaložené na to, aby mohla riadne obhajovať svoje porušené alebo ohrozené subjektívne právo na príslušnom súde. To však nie je prípad sťažovateľky, ktorá v konaní pred všeobecnými súdmi Českej republiky úspešná nebola, keďže tieto svojimi rozhodnutiami žiadne porušenie ani ohrozenie práv sťažovateľky nedeclarovali.

K námietke porušenia čl. 1 dodatkového protokolu napadnutým rozsudkom okresného súdu a napadnutým rozsudkom krajského súdu

Ústavný súd konštatuje, že sťažnosť sťažovateľky v tejto časti neobsahuje absolútne žiadne právne relevantné odôvodnenie, a to napriek tomu, že takéto odôvodnenie je jedným z esenciálnych predpokladov kvalifikovaného návrhu na začatie konania podľa § 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde, ktoré v spojení s petitom v podstate vymedzujú rozsah ústavného prieskumu dodržiavania základných práv a slobôd v konaní realizovanom tým-ktorým orgánom verejnej moci.

Ústavný súd už v minulosti judikoval, že nedostatky zákonom predpísaných náležitostí vyplývajúce z podaní sťažovateľov ústavný súd nie je povinný odstraňovať z úradnej povinnosti. Na taký postup slúži inštitút povinného právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom a publikovaná judikatúra, z ktorej jednoznačne vyplýva, ako ústavný súd posudzuje nedostatok zákonom predpísaných náležitostí podaní účastníkov konania (IV. ÚS 409/04, II. ÚS 117/05, IV. ÚS 168/05, III. ÚS 789/09, III. ÚS 280/2013).

Na základe uvedeného ústavný súd sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku bolo bezpredmetné rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľky v nej uplatnených.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. apríla 2016